

ATODLEN 9

Monitro ar gyfer sylweddau ymbelydrol mewn dŵr wedi'i botelu a'i labelu'n "spring water" neu "dŵr ffynnon" a dŵr yfed wedi'i botelu

RHAN 1

Cyffredinol

1. Rhaid i bob awdurdod bwyd fonitro dŵr wedi'i botelu a'i labelu'n "spring water", "dŵr ffynnon", neu'r hyn sy'n cyfateb i hynny mewn unrhyw iaith arall, a dŵr yfed wedi'i botelu, ar gyfer radon, tritiwm a dogn dangosiadol yn unol â'r Rhan hon.

Radon

2. Rhaid i bob awdurdod bwyd gynnal arolygon cynrychioliadol er mwyn penderfynu ar raddfa a natur cysylltiad tebygol â radon o wahanol fathau o ffynonellau dŵr daear a ffynhonnau mewn gwahanol ardaloedd daearegol.

3. Rhaid i'r arolygon cynrychioliadol gael eu cynllunio mewn modd sy'n golygu bod modd adnabod paramedrau gwaelodol, gan gynnwys daeareg a hydroleg yr ardal, ymbelydredd y graig neu'r pridd a math y ffynnon a'u defnyddio i gyfeirio camau pellach i ardaloedd lle mae cyswllt uchel yn debygol.

4. Rhaid i bob awdurdod bwyd fonitro ar gyfer radon os oes rheswm i gredu, ar sail canlyniadau'r arolygon cynrychioliadol neu wybodaeth ddibynadwy arall, y gallai gwerth paramedrig y radon fod yn uwch na'r gwerth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7.

Tritiwm

5. Rhaid i bob awdurdod bwyd fonitro ar gyfer tritiwm os oes ffynhonnell anthropogenig o dritiwm neu radioniwclid artiffisial arall yn bresennol o fewn y dalgylch ac ni ellir ei ddangos ar sail rhaglenni gwylidwriaeth nac ymchwiliadau eraill bod lefel y tritiwm yn is na'r gwerth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7.

6. Rhaid cyflawni'r samplu ar yr amlerau a bennir yn y Tabl yn Rhan 2 o'r Atodlen hon.

7. Os yw'r crynodiad o dritiwm yn uwch na'r gwerth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7, rhaid i'r awdurdod bwyd ymchwilio i bresenoldeb radioniwclidau artiffisial eraill.

Dogn dangosiadol

8. Rhaid i bob awdurdod bwyd fonitro ar gyfer dogn dangosiadol os oes ffynhonnell o ymbelydredd artiffisial neu ymbelydredd naturiol uchel yn bresennol ac na ellir dangos ar sail rhaglenni monitro cynrychioliadol nac ymchwiliadau eraill bod lefel y dogn dangosiadol yn is na'r gwerth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7.

9. Rhaid cyflawni'r samplu ar yr amlerau a bennir yn y Tabl yn Rhan 2 o'r Atodlen hon.

10. Caiff yr awdurdod bwyd ddefnyddio amrywiol strategaethau sgrinio dibynadwy er mwyn monitro gwerth dangosydd paramedrig y dogn dangosiadol.

11. Os yw'r awdurdod bwyd yn sgrinio am radioniwclid unigol neu radioniwclidau penodol ac—

- (a) mae un o'r crynodiadau gweithgaredd yn uwch na 20% o'r gwerth deilliadol cyfatebol a bennir yn Nhabl 1 yn Rhan 2 o Atodlen 11; neu

- (b) pan fo'n briodol, mae crynodiad y tritiwm yn uwch na'r gwerth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7, rhaid i'r awdurdod bwyd ymchwilio i bresenoldeb radioniwclidau eraill, fel y penderfynir gan yr awdurdod bwyd, gan roi ystyriaeth i bob gwybodaeth berthnasol ynghylch ffynonellau tebygol o ymbelydredd.

12.—(1) Os yw'r awdurdod bwyd yn sgrinio am weithgaredd alffa gros a gweithgaredd beta gros ac—

- (a) mae'r lefel sgrinio ar gyfer gweithgaredd alffa gros yn uwch na 0.1 Bq/l; neu
 (b) mae'r lefel sgrinio ar gyfer gweithgaredd beta gros yn uwch na 1.0 Bq/l,
 rhaid i'r awdurdod bwyd ymchwilio i bresenoldeb radioniwclidau eraill fel y penderfynir gan yr awdurdod bwyd, gan roi ystyriaeth i bob gwybodaeth berthnasol arall ynghylch ffynonellau tebygol o ymbelydredd.

(2) Caiff yr awdurdod bwyd osod lefelau sgrinio amgen ar gyfer gweithgaredd alffa gros a gweithgaredd beta gros os gall ddangos bod y lefelau amgen yn cydymffurfio â dogn dangosiadol o 0.1 mSv.

(3) Os canfyddir lefelau uwch o dritiwm sy'n dangos presenoldeb radioniwclidau artiffisial eraill, rhaid mesur tritiwm, gweithgaredd alffa gros a gweithgaredd beta gros yn yr un sampl.

(4) Os yw'r gweithgaredd alffa gros a'r gweithgaredd beta gros yn llai na 0.1 Bq/l ac 1.0 Bq/l yn ôl eu trefn, caiff yr awdurdod bwyd dybio bod y dogn dangosiadol yn is na'r gwerth paramedrig o 0.1 mSv ac os digwydd hynny nid oes angen ymchwiliad radiolegol pellach oni bai ei bod yn hysbys o ffynonellau gwybodaeth eraill bod radioniwclidau penodol yn bresennol yn y dŵr sy'n dueddol i achosi dos dangosiadol sy'n uwch na 0.1 mSv.

Esemptiad o'r monitro

13. Nid yw'n ofynnol i awdurdod bwyd fonitro dŵr wedi'i botelu a'i labelu'n "spring water", "dŵr ffynnon", neu'r hyn sy'n cyfateb i hynny mewn unrhyw iaith arall, na dŵr yfed wedi'i botelu, ar gyfer radon, tritiwm na dogn dangosiadol—

- (a) os yw'n fodlon ar sail arolygon cynrychioladol, data monitro neu wybodaeth ddibynadwy arall, y bydd y paramedr dan sylw yn aros islaw'r priod werth paramedrig a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7 am gyfnod o 5 mlynedd o leiaf; a
 (b) os yw'n hysbysu'r Asiantaeth o'r penderfyniad hwnnw ac yn rhoi copi o'r arolygon cynrychioladol, y data monitro neu'r wybodaeth ddibynadwy arall y cyfeirir atynt yn is-baragraff (a) i'r Asiantaeth.

Trin dŵr yfed wedi'i botelu

14. Pan fo dŵr yfed wedi'i botelu wedi ei drin er mwyn gostwng lefel y radioniwclidau, rhaid i'r awdurdod bwyd fonitro ar yr amllderau a ddynodir yn y Tabl yn Rhan 2 er mwyn sicrhau bod y driniaeth honno yn parhau i fod yn effeithiol.

Cyfartaleddu

15. Os bydd y gwerth paramedrig mewn sampl o ddŵr yn uwch na'r gwerth a bennir yn Rhan 4 o Atodlen 7, rhaid i'r awdurdod bwyd gymryd mwy o samplau fel y bo'n briodol, gan roi sylw i ganllawiau a ddyroddir gan yr Asiantaeth, er mwyn sicrhau bod y gwerthoedd a fesurwyd yn cynrychioli crynodiad gweithgaredd cyfartalog blwyddyn gyfan.